

Wankel en wazig het plein over Summerschools

Koptelefoon en bril met vaseline op: zo gaan de studenten van Thinking the City de straat op.

foto eva plevier

Voordat je oplossingen kunt bedenken om de stad beter te in te richten voor ouderen, moet je weten hoe ouderen de stad beleven. Deelnemers aan de zomerschool Thinking the City waren een ochtend 'oud'.

LORIANNE VAN GELDER

Bellen gaat moeilijk, sms'jes lezen is nog lastiger. Het zicht is wazig, geluid komt nog maar voor de helft binnen. We dragen koptelefoons - van die grote, die bouwvallers beschermen tegen lawaai - en veiligheidsbrillen met vaseline erop. Ook zijn onze schoenen niet bijpassend: rechts een hak, links een sandaal of andersom, zodat we ook nog een beetje uit balans zijn.

Deze experience walk is bedacht door Henri Snel, architect en alzheimerdeskundige, die een lezing geeft tijdens de summerschool Thinking the City van het Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions (AMS) in de Academie voor Bouwkunst aan het Waterlooplein.

Een groep van zeven studenten volgt een van de zes cursussen die worden aangeboden: deze editie van de zomerschool gaat in op hoe de stad beter kan inspelen op de ouder wordende bevolking.

Met deze ervaringswandeling moeten de jonge studenten - ze zijn

tussen de 20 en 35 jaar - ervaren hoe het is als je niet meer zo fit en jeugdig bent.

We voelen ons met de hulpmiddelen ook meteen oud. De opdracht is om met de groep - hardhorend en slechtziend - een boodschappenlijst te maken voor de lunch. 'Wat zeg je? Wat?' wordt er regelmatig geroepen.

Vervolgens gaan we het Waterlooplein over naar Albert Heijn. Alma Dzialija (33), architect uit Bosnië, grijpt bij het oversteken om zich heen. Als iemand haar arm aanraakt, deinst ze achteruit. "Dit is zo verontrustend."

Net voordat we het zebrapad opstappen, schiet een fietser op rotsnelheid voorbij. We schrikken allemaal. Niet gezien, dat slechte zicht is toch wel hinderlijk, en op onze oren kunnen we ook niet meer vertrouwen.

Voor Henri Snel kwam de interesse in ouderdom, en in de ziekte van Alzheimer in het bijzonder, toen hij zijn eigen moeder op een relatief jonge leeftijd zag dementeren. Hoe kon hij haar helpen? In Zuid, waar ze in verzorgingstehuis Odense terecht kwam, werkte hij samen met kunstenaars aan slimme oplossingen om het leven van de dementerende bewoners aangenamer te maken. Een klok met geluid bijvoorbeeld, of felgekleurde tekens om de weg naar de bushalte te vinden.

Uiteindelijk moeten de studenten van de summerschool in de twee weken dat ze aan het onderwerp ouderdom werken, ook ideeën bedenken hoe de stad, en de maatschappij, beter ingericht kunnen worden voor de vergrijzing, of de grey tsunami zoals ze het hier noemen. In 2040 zal één op de vier Nederlanders ouder zijn dan 65.

In Albert Heijn komen de kleuren van de sinaasappels, tomaten en

courgettes ineens honderd keer feller over dan zonder ouderdomshandicap. De zoem van de airco is verwarrend en als er iemand achter je loopt, hoor je die niet, waardoor je elke keer weer verrast bent.

Pizza's uit het vriesvak kiezen blijkt een enorme uitdaging te zijn, de letters zijn nog nauwelijks leesbaar. Op goed geluk kiezen we dan maar een paarse.

"Het is alsof je helemaal naar binnen wordt gekeerd," vindt Dick van Alphen (67) van het stadsdorp voor ouderen in Amsterdam-Zuid, die ook meeloopt. "Mijn evenwichtsorgaan werkt ineens ook anders."

Het heeft iets bedreigends om zo opgesloten te zitten in je eigen lichaam. Niet zo vreemd dus dat ouderen vaak angstiger zijn.

In deze staat van beperkte zintuigen waardeert je ineens ook de kleine hulpmiddelen in de stad. "Het is heel fijn dat het voetgangerslicht tikt, op zicht alleen red je het niet," zegt Philip Frieman (27) uit Duitsland. Hij gaat binnenkort werken in een kleine gemeente vlakbij Londen waar vooral ouderen werken. Al deze observaties komen hem goed van pas.

Als de wandeling voorbij is, komt de tegenovergestelde sensatie ook als een verrassing. Bril en koptelefoon af, gewone schoenen weer aan. Laat dat ouder worden nog maar even op zich wachten.

AMS organiseert Thinking the City dit jaar voor de tweede keer. Twee weken zijn er workshops, maar ook openbare lezingen. Zestig studenten en jonge werkenden puzzelen aan oplossingen voor de stad, zoals de vluchtelingenproblematiek en de hausse aan festivals.

Ook andere hogescholen en universiteiten hebben zomerprogramma's. De HvA werkt samen met Inholland en de hogeschool voor de kunsten. Maar ook de VU en de UvA hebben uitgebreide zomerprogramma's.